

Ian Rankin

Ο βασιλιάς
του αστυνομικού.
Independent

ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ

Η δικαίωση του αίματος

Από τον συγγραφέα της σειράς μπεστ σέλερ
με τον επιθεωρητή Ρέμπους

M'EWAN'S
W. A. G. M. S.

7.4.1985

29.4.1985

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

«Δεν είναι εδώ» είπε ο αρχιφύλακας υπηρεσίας.
 «Και πού είναι;»

«Έχει βγει περιπολία».

Ο Φοξ τον αγριοκοίταξε παρόλο που ήξερε ότι δεν θα 'βγαινε τίποτα. Ο αρχιφύλακας ήταν παλιά καραβάννα, από εκείνους που νομίζουν ότι έχουν δει τα πάντα και ότι έχουν αντιμετωπίσει τα περισσότερα. Ο Φοξ κοίταξε το επόμενο όνομα στη λίστα του.

«Ο Χαλντέιν;»

«Λείπει με αναρρωτική».

«Ο Μάικλσον;»

«Περιπολεί με τον επιθεωρητή Σκόουλς».

Ο Τόνι Κέι στεκόταν πίσω από τον Φοξ, στ' αριστερά του. Ο Φοξ κατάλαβε τι θα έλεγε ο συνάδελφός του, ελάχιστα δευτερόλεπτα πριν το ξεστομίσει.

«Μας κοροϊδεύετε».

Ο Φοξ γύρισε και κοίταξε τον Κέι. Τώρα τα νέα θα μαθαίνονταν στο Τμήμα: στόχος επετεύχθη. Οι Καταγγελίες ήρθαν στην πόλη, δεν βρήκαν κανέναν και ενοχλήθηκαν. Ο αρχιφύλακας υπηρεσίας άλλαξε στάση, προσπαθώντας να κρύψει τον ενθουσιασμό του γι' αυτή την τροπή των γεγονότων.

Ο Φοξ έριξε μια ματιά στον χώρο γύρω του, στις ανακοινώσεις που ήταν καρφιτσωμένες στους τοίχους: μια απ' τα ίδια. Ήταν ένα σύγχρονο αστυνομικό τμήμα, που σήμαινε ότι άνετα μπορούσες να το περάσεις για ιατρείο ή για γραφείο της Πρόνοιας αν δεν πρόσεχες την ταμπέλα που προειδοποιούσε ότι το επίπεδο επιφυλακής είχε πάει από ΧΑΜΗΛΟ σε ΜΕΣΑΙΟ. Δεν

είχε καμία σχέση με τον Φοξ και τους άντρες του: είχε αναφερθεί μια έκρηξη σε δασική έκταση έξω από το Λόκερμπι. Πιτσιρικάδες, κατά πάσα πιθανότητα, και μάλιστα συνέβη αρκετά μακριά από το Κερκόντι. Ωστόσο, θα είχαν ειδοποιηθεί όλα τα αστυνομικά τμήματα στη χώρα.

Πάνω στον πάγκο υπήρχε ένα κουμπί και δίπλα του ένα χαρτί με τη χειρόγραφη επιγραφή «Πιέστε για να εξυπηρετηθείτε» – που ήταν ακριβώς αυτό που είχε κάνει ο Φοξ πριν τρία τέσσερα λεπτά. Πίσω από τον πάγκο υπήρχε ένας διπλός καθρέφτης και σχεδόν σίγουρα ο αρχιφύλακας υπηρεσίας παρακολουθούσε για κάμποση ώρα από εκεί τους τρεις άντρες που είχαν έρθει – τον επιθεωρητή Μάλκολμ Φοξ, τον αρχιφύλακα Τόνι Κέι και τον αστυφύλακα Τζόι Νέισμιθ. Το Τμήμα είχε ενημερωθεί για την άφιξή τους και είχαν κανονιστεί ανακρίσεις με τον επιθεωρητή Σκόουλς και τους αρχιφύλακες του Ανακριτικού Χαλντέιν και Μάικλσον.

«Νομίζεις ότι δεν μας έχουν ξανακάνει τέτοια ιστορία;» ρώτησε ο Κέι τον αρχιφύλακα υπηρεσίας. «Ίσως πρέπει να αρχίσουμε τις ανακρίσεις από σένα».

Ο Φοξ κοίταξε τη δεύτερη σελίδα στον φάκελό του. «Το αφεντικό σου; Η αστυνομική διευθύντρια Πιτκέθλι;»

«Δεν έχει έρθει ακόμη».

Ο Κέι κοίταξε επιδεικτικά το ρολόι του.

«Έχει μια συνάντηση στο αρχηγείο» εξήγησε ο αρχιφύλακας. Ο Τζόι Νέισμιθ, που στεκόταν στα δεξιά του Φοξ, έδειχνε να ενδιαφέρεται περισσότερο για τα φυλλάδια στον πάγκο. Του Φοξ τού άρεσε αυτό· φανέρωνε μια χαλαρή βεβαιότητα, τη βεβαιότητα ότι όντως θα ανέκριναν αυτούς τους αστυνομικούς κι ότι αυτές οι τακτικές καθυστέρησης ήταν κάτι που οι Καταγγελίες είχαν συνηθίσει.

Οι Καταγγελίες: ο όρος ήταν ήδη ξεπερασμένος, αν και ο Φοξ και η ομάδα του τον χρησιμοποιούσαν ακόμη, τουλάχιστον μεταξύ τους. Μέχρι πρόσφατα η επίσημη ονομασία τους ήταν Υπηρεσία Καταγγελιών και Παραβατικής Συμπεριφοράς. Τώρα

υποτίθεται πως λέγονταν Τμήμα Δεοντολογίας και Επαγγελματικών Προτύπων. Του χρόνου θα λέγονταν αλλιώς. Είχε ήδη προταθεί το Τμήμα Επαγγελματικών Προτύπων και Αξιών, που δεν άρεσε σε κανέναν. Ήταν οι Καταγγελίες, οι μπάτσοι που ερευνούσαν άλλους μπάτσους. Γι' αυτό και οι άλλοι μπάτσοι ποτέ δεν χάρινταν όταν τους έβλεπαν.

Και γι' αυτό σπάνια ήταν απόλυτα συνεργάσιμοι.

«Όταν λες αρχηγείο εννοείς στο Γκλενρόθες;» ρώτησε ο Φοξ τον αρχιφύλακα υπηρεσίας.

«Ακριβώς».

«Πόσο μακριά είναι με το αυτοκίνητο, είκοσι λεπτά;»

«Αν δεν χαθείς στον δρόμο».

Το τηλέφωνο στο γραφείο πίσω από τον αρχιφύλακα άρχισε να κουδουνίζει. «Μπορείτε βέβαια να περιμένετε» του είπε και γύρισε να σηκώσει το ακουστικό. Με την πλάτη γυρισμένη στον Φοξ, άρχισε να μιλάει χαμηλόφωνα στο τηλέφωνο.

Ο Τζόι Νέισμιθ κρατούσε ένα φυλλάδιο σχετικά με την ασφάλεια στο σπίτι. Κάθισε σε μια καρέκλα δίπλα στο παράθυρο και άρχισε να διαβάζει. Ο Φοξ και ο Κέι αντάλλαξαν ένα βλέμμα.

«Τι λες;» ρώτησε τελικά ο Κέι. «Η πόλη περιμένει να την εξερευνήσουμε...»

Το Κερκόντι: μια παραθαλάσσια πόλη στο Φάιφ. Ο Κέι τούς είχε φέρει με το αυτοκίνητο. Σαράντα λεπτά από το Εδιμβούργο, τα περισσότερα στη δεξιά λωρίδα. Καθώς διέσχιζαν τη γέφυρα Φορθ Ρόουντ,¹ είχαν σχολιάσει το μποτιλιάρισμα στο αντίθετο ρεύμα, που κατευθυνόταν προς την πρωτεύουσα για το ξεκίνημα άλλης μιας εργάσιμης μέρας.

«Έρχονται και μας παίρνουν τις δουλειές μας» είχε πει αστειευόμενος ο Κέι κορνάροντας και γνέφοντας. Ο Νέισμιθ, απ' ό,τι φαινόταν, ήξερε πράγματα για το μέρος.

«Λινόλαιο»² είπε. «Το Κερκόντι ήταν διάσημο για το λινόλαιο του. Και τον Άνταμ Σμιθ».

«Σε ποια ομάδα έπαιζε;» ρώτησε ο Κέι.

«Ήταν οικονομολόγος».

«Και για τον Γκόρντον Μπράουν;» ρώτησε ο Φοξ.

«Από το Κερκόντι κι αυτός» επιβεβαίωσε ο Νέισμιθ.

Τώρα ο Φοξ στεκόταν στην υποδοχή του αστυνομικού τμήματος και ζύγιζε τις επιλογές του. Μπορούσαν να κάτσουν και να περιμένουν, και όσο η ώρα θα περνούσε δεν θα τους χώραγε ο τόπος. Ή μπορούσε να τηλεφωνήσει στο αφεντικό του στο Εδιμβούργο και να κάνει παράπονα. Το αφεντικό του τότε θα τηλεφωνούσε στο αρχηγείο στο Φάιφ και τελικά κάτι θα γινόταν – ό,τι γίνεται όταν ένα αγοράκι τρέχει στον μπαμπά του επειδή ένα πιο δυνατό αγοράκι το πείραξε.

Ή...

Ο Φοξ ξανακοίταξε τον Κέι. Ο Κέι χαμογέλασε και χτύπησε το φυλλάδιο του Νέισμιθ με την ανάστροφη της παλάμης του.

«Βγάλε τα καπέλα του σαφάρι, νεαρέ Τζόι» είπε. «Πηγαίνουμε για κυνήγι».

Πάρκαραν στην προκυμαία και στάθηκαν για λίγο να κοιτάξουν πέρα από το Φερθ οφ Φορθ, προς το Εδιμβούργο.

«Φαίνεται να 'χει λιακάδα εκεί πέρα» γκρίνιαξε ο Κέι κουμπώνοντας το παλτό του. «Στοίχημα ότι εύχεσαι να είχες φορέσει κάτι πιο χοντρό από αυτό το γαϊδουρόδερμα».

Ο Τζόι Νέισμιθ είχε συνηθίσει τα σχόλια για το καινούργιο ντιζαϊνάτο σακάκι του, αλλά τελικά σήκωσε τον γιακά του. Από τη Βόρεια Θάλασσα φύσαγε δυνατός άνεμος. Σηκώνονταν κύματα, και κάποιες λιμνούλες που συνάντησαν στον δρόμο τους φανέρωναν ότι πολύ πιθανόν αυτά να έσκαγαν πάνω από τον κυματοθραύστη. Οι γλάροι από πάνω τους πάλευαν να κρατηθούν στον αέρα. Είχε κάτι περίεργο αυτή η προκυμαία, ήταν σχεδόν ανεκμετάλλευτη. Τα κτίρια κοίταζαν ανάποδα, προς το κέντρο της πόλης. Ο Φοξ είχε ξαναδεί κάτι τέτοιο στη Σκοτία. Από το Φορτ Γουίλιαμ³ ως το Νταντί οι πολιτικοί μηχανικοί έμοιαζαν να αρνούνται την ύπαρξη ακτογραμμής. Ποτέ δεν το

κατάλαβε, αλλά πολύ αμφέβαλλε ότι ο Κέι και ο Νέισμιθ θα μπορούσαν να τον διαφωτίσουν.

Ο Τζόι Νέισμιθ είχε προτείνει έναν περίπατο στην παραλία, αλλά ο Τόνι Κέι ήδη τραβούσε για ένα από τα δρομάκια που οδηγούσαν στα μαγαζιά και τα καφέ του Κερκόντι, αφήνοντας τον Νέισμιθ να ψάχνει τις ογδόντα πέντε πένες για το παρκόμετρο. Στον στενό κεντρικό δρόμο γίνονταν έργα. Ο Κέι τον διέσχισε και συνέχισε να προχωράει.

«Πού πηγαίνει;» γκρίνιαξε ο Νέισμιθ.

«Ο Τόνι μυρίζεται τα καλά μέρη» εξήγησε ο Φοξ. «Δεν του κάνει ένα οποιοδήποτε καφέ».

Ο Κέι σταμάτησε στο κατώφλι, βεβαιώθηκε ότι τον είχαν δει, και μπήκε μέσα. Το Pancake Place ήταν φωτεινό και ευρύχωρο, και δεν είχε πολύ κόσμο. Κάθισαν σε ένα γωνιακό τραπέζακι προσπαθώντας να μοιάζουν με θαμώνες. Ο Φοξ συχνά αναρωτιόταν αν ήταν αλήθεια πως όλοι οι μπάτσοι έκαναν τα ίδια. Αλλά του άρεσαν τα γωνιακά τραπέζια, απ' όπου μπορούσε να δει ό,τι συνέβαινε ή ό,τι μπορεί να συνέβαινε. Ο Νέισμιθ δεν ήξερε ακόμη τα κόλπα, κι έτσι δεν τον ένοιαζε να κάθεται με την πλάτη γυρισμένη στην πόρτα. Ο Φοξ είχε στριμωχτεί δίπλα στον Κέι, σκανάροντας τον χώρο με το βλέμμα του. Είδε μόνο γυναίκες απορροφημένες στις κουβέντες τους, που δεν έδιναν δεκάρα για τους τρεις νεοαφιχθέντες. Μελέτησαν σιωπηλοί τους καταλόγους τους, παρήγγειλαν και περίμεναν μερικά λεπτά ώσπου να επιστρέψει η σερβιτόρα με τον δίσκο.

«Καλό φαίνεται αυτό το κεκάκι» σχολίασε ο Νέισμιθ, αλείφοντάς το με βούτυρο χαμηλών λιπαρών.

Ο Φοξ είχε φέρει μαζί του τον φάκελο. «Μην πολυχαλαρώνετε» είπε, αδειάζοντας τα περιεχόμενα του φακέλου στο τραπέζι. «Μέχρι να κρυώσει το τσάι μπορείτε να φρεσκάρετε τη μνήμη σας».

«Αξιίζει το ρίσκο;» ρώτησε ο Κέι.

«Ποιο ρίσκο;»

«Να λερωθεί η πρώτη σελίδα με βούτυρο. Δεν θα φαινόμαστε και πολύ επαγγελματίες όταν θα κάνουμε τις ανακρίσεις».

«Σήμερα νιώθω τολμηρός» του αντέτεινε ο Φοξ. «Θα το ρισκάρω...»

Ο Κέι αναστέναξε και οι τρεις άντρες ρίχτηκαν στο διάβασμα.

Ο λόγος που είχαν έρθει στο Φάιφ ήταν ο Πολ Κάρτερ. Ο Κάρτερ είχε τον βαθμό του ανακριτή αστυφύλακα και ήταν μπάτσος δεκαπέντε χρόνια. Ήταν τριάντα οχτώ χρονών και στην οικογένειά του υπήρχαν αρκετοί μπάτσοι – και ο πατέρας του και ο θείος του είχαν υπηρετήσει στην Αστυνομική Διεύθυνση του Φάιφ. Ο θείος του, ο Άλαν Κάρτερ, ήταν αυτός που είχε κάνει την αρχική καταγγελία εναντίον του ανιψιού του. Η καταγγελία έκανε λόγο για ένα πρεζόνι, σεξουαλικές χάρες και για το ότι έκανε τα στραβά μάτια. Αφότου έγινε αυτή η καταγγελία, εμφανίστηκαν δυο γυναίκες και είπαν ότι ο Πολ Κάρτερ τις είχε συλλάβει για απρεπή συμπεριφορά υπό την επήρεια αλκοόλ, αλλά είχε προσφερθεί να αποσύρει τις κατηγορίες αν τον «εξυπηρετούσαν».

«Υπάρχουν ακόμη άνθρωποι που λένε “εξυπηρετώ”;» μουρμούρισε ο Κέι, στα μισά της σελίδας.

«Τα δικαστήρια και οι εφημερίδες» απάντησε ο Νέισμιθ, τινάζοντας μερικά ψίχουλα από τις σημειώσεις του.

Ο Μάλκολμ Φοξ είχε μπροστά του μερικά από τα δημοσιεύματα των εφημερίδων. Φωτογραφίες του Πολ Κάρτερ καθώς έφευγε από το δικαστήριο τη μέρα που είχε καταθέσει. Μαλλιά σαν κράνος, πρόσωπο τίγκα στα σπυράκια. Αγριοκοίταζε τον φωτογράφο.

Είχαν περάσει τέσσερις μέρες από την ετυμηγορία «ένοχος» και από τότε που ο δικαστής είπε ότι οι συνάδελφοι του αστυφύλακα Κάρτερ πρέπει να ήταν «είτε εσκεμμένα ηλίθιοι είτε εσκεμμένα συνένοχοι». Αυτό σήμαινε ότι ήξεραν για χρόνια ότι ο Κάρτερ ήταν διεφθαρμένος μπάτσος, αλλά τον κάλυπταν, έλεγαν ψέματα για χάρη του, μπορεί και να άλλαζαν καταθέσεις μαρτύρων ή να πίεζαν μάρτυρες να μη μιλήσουν.

Όλα αυτά είχαν φέρει τις Καταγγελίες στην πόλη. Η Αστυνομική Διεύθυνση του Φάιφ έπρεπε να μάθει την αλήθεια και,

προκειμένου να διαβεβαιώσει την κοινή γνώμη (και κυρίως τα μίντια) ότι η έρευνα θα ήταν αμερόληπτη, είχε ζητήσει από ένα γειτονικό Τμήμα να διερευνήσει την υπόθεση. Είχαν δώσει στον Φοξ ένα αντίγραφο των Πολιτικών Διαθεσιμότητας και Παραμέτρων Διαδικασίας της Αστυνομίας του Φάιφ μαζί με τη γραπτή αναφορά του αρχηγού της αστυνομίας που εξηγούσε γιατί οι τρεις αστυνομικοί υπό έρευνα ήταν ακόμη στη δουλειά και γιατί αυτό ήταν «για το καλό του Σώματος».

Ο Φοξ ήπια μια γουλιά τσάι και κοίταξε άλλη μια σελίδα σημειώσεις. Σχεδόν όλες οι προτάσεις ήταν υπογραμμισμένες με στιλό ή φωσφορίζε μαρκαδόρο. Τα περιθώρια τα είχε γεμίσει με δικές του ερωτήσεις, σκέψεις και θαυμαστικά. Τα ήξερε όλα απέξω κι ανακατωτά, θα μπορούσε να σηκωθεί και να τα απαγγείλει στους θαμώνες του καφέ. Εξάλλου, μπορεί αυτό να κουτσομπόλευαν. Σε μια τόσο μικρή πόλη, σίγουρα είχαν διαλέξει πλευρά και είχαν σχηματίσει γνώμη. Ο Κάρτερ ήταν σιχαμένος, κάθαρμα, αρπακτικό. Ή τον είχε παγιδεύσει ένα τιποτένιο πρεζόνι και δυο φτηνογκόμενες. Τι κακό είχε κάνει; Και τι είχε κάνει τέλος πάντων;

Όχι και πολλά, αν εξαιρέσει κανείς το ότι ντρόπιασε το Σώμα.

«Μου θυμίζει λίγο τον Κόλιν Μπάλφουρ» είπε ο Τόνι Κέι.
«Τον θυμάσαι;»

Ο Φοξ ένευσε καταφατικά. Ένας μπάτσος από το Εδιμβούργο που του άρεσε να επισκέπτεται τα κελιά όταν κρατούνταν εκεί γυναίκες τη νύχτα. Οι κατηγορίες κατέπεσαν, αλλά, μετά τη διεξαγωγή εσωτερικής έρευνας, τον έδιωξαν απ' το Σώμα.

«Ενδιαφέρον που αυτός που τον κατήγγειλε ήταν ο θείος» σχολίασε ο Νέισμιθ, επαναφέροντάς τους στην τωρινή υπόθεση.

«Μόνο όμως αφότου βγήκε στη σύνταξη» πρόσθεσε ο Φοξ.

«Έστω κι έτσι... Θα 'γινε χαμός στην οικογένεια».

«Μπορεί να υπάρχει προϋστορία» είπε ο Κέι. «Έχθρα».

«Μπορεί» συμφώνησε ο Νέισμιθ.

Ο Κέι χτύπησε το χέρι του στα χαρτιά του. «Άρα πού βρισκόμαστε; Πόσες μέρες θα πηγαينوερχόμαστε;»

«Όσες χρειαστεί. Μπορεί να πάρει μόνο κάνα δυο εβδομάδες».

Ο Κέι δυσανασχέτησε. «Κι όλα αυτά για να μπορεί να πει η Αστυνομική Διεύθυνση του Φάιφ ότι έχει μόνο ένα σάπιο μήλο και όχι ολόκληρο εργοστάσιο μηλίτη;»

«Σε εργοστάσια γίνεται ο μηλίτης;» ρώτησε ο Νέισμιθ.

«Εσύ πού λες;»

Ο Φοξ δεν έκανε καν τον κόπο να μπει στην κουβέντα τους. Αναρωτιόταν ξανά για τον πρωταγωνιστή της υπόθεσης, τον Πολ Κάρτερ. Δεν είχε νόημα να προσπαθήσουν να τον ανακρίνουν, παρόλο που ήταν διαθέσιμος. Είχε κριθεί ένοχος, είχε προφυλακιστεί, αλλά ακόμη δεν του είχε επιβληθεί ποινή. Ο δικαστής το «μελετούσε». Ο Φοξ πίστευε ότι ο Κάρτερ θα έμπαινε φυλακή. Κάνα δυο χρόνια, και ίσως και να καταχωριζόταν στους δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων. Σίγουρα θα είχε προσεγγίσει ήδη δικηγόρους για έφεση.

Ναι, σίγουρα θα μιλούσε στους δικηγόρους του, αλλά όχι στις Καταγγελίες. Δεν είχε τίποτα να κερδίσει με το να καρφώσει τα φιλαράκια του από το Τμήμα που τον είχαν στηρίξει. Ο Φοξ δεν μπορούσε να του προτείνει καμία συμφωνία. Μπορούσαν μόνο να ελπίζουν να του ξεφύγει κάτι. Αν μιλούσε κιόλας.

Που δεν θα το έκανε.

Ο Φοξ πολύ αμφέβαλλε ότι θα μιλούσε κανέννας τους. Ή μάλλον θα μιλούσαν, αλλά δεν θα έλεγαν κάτι άξιο λόγου. Τους είχαν προειδοποιήσει αρκετά γι' αυτήν τη μέρα. Τον Σκόουλς. Τον Χαλντέιν. Τον Μάικλσον. Ο δικαστής τούς είχε ξεχωρίσει επειδή οι καταθέσεις τους ήταν αντιφατικές ή μπερδεμένες, επειδή πήγαν να θολώσουν τα νερά, επειδή είχαν κενά μνήμης. Το αφεντικό τους στην Υπηρεσία Δίωξης Κοινού Εγκλήματος, ο αρχιεπιθεωρητής Λερντ, είχε γλιτώσει τις επικρίσεις όπως και ένας αστυφύλακας ονόματι Φόρεστερ.

«Μ' αυτό τον Φόρεστερ πρέπει να μιλήσουμε» είπε ξαφνικά ο Κέι, παρατώντας τη διαφωνία του με τον Νέισμιθ.

«Γιατί;»

«Επειδή το μικρό του όνομα είναι Σέριλ. Η εμπειρία μου, λοιπόν, λέει ότι θα είναι γυναίκα».

«Και;»

«Και αν κάποιος από τους συναδέλφους της ήταν σεξομανής θα το είχε ψυλλιαστεί. Περιτριγυρισμένη από άντρες που έκαναν πηγαδάκια μεταξύ τους όταν άρχισαν οι φήμες... Κάτι θα ξέρει». Ο Κέι σηκώθηκε. «Ποιος θέλει κι άλλο τσάι;»

«Στάσου να τσεκάρω πρώτα». Ο Φοξ έβγαλε το κινητό του και βρήκε τον αριθμό του Τμήματος. «Ίσως ο Σκόουλς να γύρισε από τη βολτούλα του». Κάλεσε τον αριθμό και περίμενε, ενώ ο Κέι χτύπησε ελαφρά τον σβέρκο του Νέισμιθ με το δάχτυλό του, προσφέροντας τις υπηρεσίες του ως κουρέας.

«Εμπρός;» είπε μια γυναικεία φωνή.

«Τον επιθεωρητή Σκόουλς, παρακαλώ».

«Ποιος τον ζητεί;»

Ο Φοξ κοίταξε ολόγυρα στο καφέ. «Από το Pancake Place τηλεφωνώ. Ήταν εδώ νωρίτερα και μάλλον ξέχασε κάτι».

«Μισό λεπτό, θα σας συνδέσω».

«Ευχαριστώ». Ο Φοξ έκλεισε το τηλέφωνο και άρχισε να μαζεύει τη χαρτούρα.

«Καλή κίνηση» είπε ο Τόνι Κέι. Ύστερα γύρισε στον Νέισμιθ. «Βάλε ξανά το γαϊδουρόδερμά σου, Τζόι. Ώρα για δράση...»

2

Οανακριτής επιθεωρητής Ρέι Σκόουλς πέρασε τα δάχτυλά του μέσα απ' τα κοντά μαύρα μαλλιά του. Καθόταν στη μοναδική αίθουσα ανακρίσεων του Τμήματος. Ο Φοξ τού είχε πει να βρεθούν όπου ήθελε, αρκεί να υπήρχε ένα τραπέζι και τέσσερις καρέκλες.

«Και μια πρίζα» είχε προσθέσει ο Τζόι Νέισμιθ. Η πρίζα ήταν για τον μετασχηματιστή. Ο Νέισμιθ είχε στήσει ήδη την κάμερα και σχεδόν είχε τελειώσει με το μαγνητόφωνο. Ύπήρχαν δύο μικρόφωνα, το ένα γυρισμένο προς το μέρος του Σκόουλς και το άλλο ανάμεσα στον Φοξ και τον Τόνι Κέι. Ο Κέι είχε σταυρώσει τα χέρια του και είχε πάρει βλοσυρό ύφος. Είχε ήδη πει στον Σκόουλς πόσο είχε απολαύσει το κολπάκι του.

«Η επίσημη δουλειά της αστυνομίας δεν είναι “κολπάκι”» του αντέτεινε ο Σκόουλς. «Από την άλλη, αυτό εδώ είναι σχεδόν σίγουρα χάσιμο χρόνου».

«Μόνο “σχεδόν”;» είπε ο Μάλκολμ Φοξ, χωμένος στα χαρτιά του.

«Όλα έτοιμα» είπε ο Νέισμιθ.

«Ν' αρχίσουμε;» ρώτησε ο Φοξ τον Σκόουλς.

Ο Σκόουλς κατένευσε. Εκείνη τη στιγμή χτύπησε το κινητό του. Απάντησε λέγοντας «Ρέι Σκόουλς, νούμερο ένα δημόσιος κίνδυνος». Στην άλλη άκρη της γραμμής ακουγόταν μάλλον η κοπέλα του, και του ζητούσε να φέρει φαγητό. Αλλά, απ' ό,τι φάνηκε, ήξερε για τις Καταγγελίες.

«Ναι, εδώ είναι» μουρμούρισε ο Σκόουλς κοιτάζοντας τον Φοξ. Ο Φοξ τού έκανε νόημα ότι πνίγονται, αλλά ο Σκόουλς δεν

βιαζόταν. Όταν τελικά έκλεισε το τηλέφωνο, ο Φοξ τού ζήτησε να το απενεργοποιήσει. Ο Σκόουλς κούνησε αρνητικά το κεφάλι του.

«Ποτέ δεν ξέρεις πότε θα προκύψει κάτι πραγματικά σημαντικό».

«Σε πόση ώρα θα ξαναχτυπήσει;» ρώτησε ο Φοξ. «Θα σε παίρνει η ίδια κάθε φορά ή έχεις αναθέσει τη δουλειά και σ' άλλους φίλους σου;» Ο Φοξ κοίταξε προς το μέρος του Τόνι Κέι. «Κάθε πόσο είναι συνήθως – πέντε ή δέκα λεπτά;»

«Δέκα» είπε ο Κέι με σιγουριά.

Ο Φοξ ξαναγύρισε στον Ρέι Σκόουλς. «Αμφιβάλλω ότι μπορείς να κάνεις κάτι που δεν έχει ήδη γίνει εκατό φορές. Γιατί λοιπόν δεν κλείνεις το τηλέφωνο;»

Ο Σκόουλς υπάκουσε, πιέζοντας τον εαυτό του να χαμογελάσει, και ο Φοξ τον ευχαρίστησε με ένα νεύμα.

«Κατά την άποψή σου, ο αστυφύλακας Κάρτερ ήταν καλός αστυνομικός;» ρώτησε ο Φοξ.

«Ακόμη είναι».

«Ξέρουμε και οι δυο ότι δεν πρόκειται να επιστρέψει».

«Γιατί μισείτε τους μπάτσους τόσο πολύ;»

Ο Φοξ κοίταξε τον άντρα απέναντί του. Ο Σκόουλς ήταν τριανταπεντάρης, αλλά έδειχνε νεότερος. Το πρόσωπό του ήταν γεμάτο φακίδες και είχε γαλάζια μάτια. Ο Φοξ θυμήθηκε μια παράξενη εικόνα: ένα μεγάλο σακουλάκι με βόλους που είχε μικρός. Ο αγαπημένος του ήταν ένας γαλάζιος, τα κουσούρια του φαινονταν μόνο αν κοίταζες βαθιά μέσα του, στριφογυρίζοντάς τον αργά στα δάχτυλά σου...

«Πρωτότυπη ερώτηση» απάντησε ο Κέι στον Σκόουλς. «Δεν νομίζω ότι μας την έχουν κάνει πάνω από πενήντα φορές αυτό τον μήνα».

«Απλώς δεν καταλαβαίνω γιατί θέλετε να τιμωρήσετε όλους όσοι έχουν δουλέψει με τον Πολ».

«Όχι όλους» τον διόρθωσε ο Φοξ. «Μόνο εκείνους που ανέφερε ο δικαστής».

Ο Σκόουλς κάγχασε. «Δικαστής είναι αυτός; Ρωτήστε οποιον-

δήποτε στο Σώμα – ο Κόλιν Καρντόναλντ είναι ο άνθρωπος που πρέπει να στριμώξετε. Υπάρχουν πολλές υποθέσεις που έκανε ό,τι μπορούσε για να τις γυρίσει υπέρ του κατηγορουμένου...»

«Κλασικά» είπε ο Κέι.

«Υπάρχει προϋστορία ανάμεσα στον δικαστή Καρντόναλντ και τον αστυφύλακα Κάρτερ;» ρώτησε ο Φοξ.

«Λιγάκι».

«Και ανάμεσα στον δικαστή και σ' εσένα;» ο Φοξ περίμενε, αλλά δεν πήρε απάντηση. «Λες δηλαδή ότι ο δικαστής Καρντόναλντ ξεχώρισε μερικά ονόματα μόνο από άχτι;»

«Ουδέν σχόλιο».

«Πριν από έναν χρόνο περίπου έγινε μια καταγγελία για τον Πολ Κάρτερ, έτσι δεν είναι; Ο ίδιος του ο θείος είπε πως ο Κάρτερ παραδέχτηκε ότι εκμεταλλευόταν γυναίκες. Η καταγγελία ερευνήθηκε...» Ο Φοξ έφαξε επιδεικτικά την αντίστοιχη σελίδα στις σημειώσεις του.

«Δεν αποδείχτηκε τίποτα» είπε ο Σκόουλς.

«Όχι αμέσως, μέχρι που η Τερέζα Κόλινς αποφάσισε ότι δεν πήγαινε άλλο...» ο Φοξ έκανε μια παύση. «Ήξερες τον θείο του Κάρτερ;»

«Ήταν αστυνομικός».

«Άρα ναι. Γιατί νομίζεις πως είπε ό,τι είπε;»

Ο Σκόουλς ανασήκωσε τους ώμους του.

«Κι αυτός από άχτι; Και οι τρεις γυναίκες, οι πρώτες που τον κατήγγειλαν και οι άλλες δύο που μίλησαν μετά, κι αυτές; Σαν πολύ άχτι τον είχαν τον φίλο σου, τον “καλό αστυνομικό” Πολ Κάρτερ». Ο Φοξ ακούμπησε στην πλάτη της καρέκλας κι έκανε πως κοίταζε με ενδιαφέρον κάποιες σελίδες. Τα αποκόμματα των εφημερίδων ήταν φάτσα κάρτα πάνω στο τραπέζι. Ο Κέι και ο Νέισμιθ ήξεραν ότι καμιά φορά η σιωπή ήταν χρήσιμη και ότι, όταν ο Φοξ έγερνε προς τα πίσω κατ' αυτό τον τρόπο, δεν ήταν επειδή είχε ξεμείνει από ερωτήσεις. Ο Νέισμιθ έλεγε τον εξοπλισμό· ο Κέι κοίταζε αφοσιωμένος το ρολόι του.

«Λοιπόν, τελείωσαν τα ορεκτικά;» ρώτησε τελικά ο Σκόουλς.
«Θα περάσουμε στο κυρίως πιάτο;»

«Κυρίως πιάτο;»

«Ναι, εκεί που προσπαθείτε να με φάτε μαζί με τον Πολ. Εκεί που προσπαθείτε ν' αποδείξετε ότι είπα ψέματα στο δικαστήριο, ότι προσπάθησα να εκφοβίσω τους μάρτυρες...»

«Η Τερέζα Κόλινς ισχυρίζεται ότι ήσουν στο αυτοκίνητο με τον Κάρτερ όταν εκείνος σταμάτησε δίπλα της και της είπε ότι θα περνούσε αργότερα από το σπίτι της για σεξ».

«Δεν ήμουν».

«Όταν έκανε την καταγγελία, της τηλεφώνησες για να την πείσεις να την αποσύρει».

«Όχι».

«Στο κινητό της υπήρχε ο αριθμός σου. Με ημερομηνία, ώρα και διάρκεια κλήσης».

«Όπως είπα στο δικαστήριο, ήταν λάθος. Πόσο κράτησε αυτή η κλήση;»

«Δεκαοχτώ δεύτερα».

«Ακριβώς. Μόλις το κατάλαβα, το έκλεισα».

«Πώς και είχες τον αριθμό της;»

«Ήταν σε ένα χαρτάκι πάνω σ' ένα γραφείο στο Τμήμα».

«Και σ' έπιασε περιέργεια και κάλεσες τον μυστηριώδη αριθμό;»

«Ακριβώς».

Ο Τόνι Κέι κουνούσε αργά το κεφάλι του διαλαλώντας τη δυσπιστία του.

«Άρα αρνείσαι ότι της είπες...» ο Φοξ ξανακοίταξε τις σημειώσεις του «να την αποσύρει τη γαμημένη;».

«Ναι».

«Περνούσες χρόνο με τον Κάρτερ εκτός δουλειάς;»

«Πίναμε καμιά μπίρα πού και πού».

«Και πηγαίνατε σε κλαμπ... και εκδρομές στο Εδιμβούργο και στη Γλασκόβη».

«Δεν είναι μυστικό».

«Ακριβώς. Όλα αποκαλύφθηκαν στο δικαστήριο».

Ο Σκόουλς κάγχασε. «Μπάτσοι που κάνουν παρέα και τα πίνουν πού και πού – φοβερό πρωτοσέλιδο».

«Ο Κάρτερ ήταν αστυφύλακας, εσύ είσαι επιθεωρητής».

«Και τι σημαίνει αυτό;»

«Σημαίνει ότι ποτέ δεν είχε πάρει προαγωγή. Κατώτερος βαθμός στη Δίωξη, και ήταν αστυνομικός όσο καιρό ήσουν κι εσύ».

«Δεν θέλουν όλοι προαγωγή».

«Δεν την αξίζουν όλοι» είπε ο Φοξ. «Ποιο απ' τα δύο ίσχυε στην περίπτωση του Πολ Κάρτερ;»

Ο Σκόουλς ήταν έτοιμος να απαντήσει, όταν άνοιξε η πόρτα. Στην είσοδο στεκόταν μια γυναίκα ένστολη.

«Με συγχωρείτε που διακόπτω» είπε χωρίς να φαίνεται να τη νοιάζει καθόλου. «Σκέφτηκα να πω ένα γεια». Πρόσεξε ότι ο Νέισμιθ έκλεισε το μαγνητόφωνο και την κάμερα. Πλησίασε στο τραπέζι, συστήθηκε ως αστυνομική διευθύντρια Ίζαμπελ Πιτκέθλι. Ο Φοξ σηκώθηκε κάπως διστακτικά και έτεινε το χέρι του.

«Επιθεωρητής Μάλκολμ Φοξ» είπε.

«Όλα εντάξει;» η Πιτκέθλι κοίταξε ολόγυρα. «Έχετε ό,τι χρειάζεστε;»

«Εντάξει είμαστε».

Ήταν καμιά τριανταριά πόντους κοντύτερη από τον Φοξ, αλλά πάνω κάτω συνομήλική του, σαραντάρια. Είχε καρέ καστανά μαλλιά και μάτια γαλανά, που άστραφταν πίσω από τα γυαλιά της. Φορούσε λευκό πουκάμισο με επωμίδες και μια μαύρη φούστα λίγο πάνω απ' το γόνατο.

«Είναι φρόνιμος ο Ρέι;» είπε γελώντας αμήχανα. Ο Φοξ καταλάβαινε ότι οι τελευταίες εβδομάδες την είχαν επηρεάσει. Πιθανόν να έβλεπε τον εαυτό της ως καπετάνιο ενός καλά οργανωμένου πλοίου που τα σωθικά του είχαν αρχίσει να σαπίζουν.

«Μόλις αρχίσαμε» είπε ο Τόνι με φανερό δυσαρέσκεια.

«Μπα, νόμιζα ότι ήμασταν στο επιδόρπιο» του αντέτεινε ο Σκόουλς.

«Ο επιθεωρητής Σκόουλς πρέπει να να παρευρεθεί και σε μια άλλη συνάντηση σε πέντε λεπτά» είπε η Πιτκέθλι. «Η Εισαγγελία έχει να ετοιμάσει μια υπόθεση...»

Ο Σκόουλς σηκώθηκε αμέσως. «Κύριοι, χάρηκα».

«Πότε θα μπορέσουμε να τον ξαναδούμε;» ρώτησε ο Φοξ την Πιτκέθλι.

«Προς το απόγευμα μάλλον».

«Εκτός κι αν η Εισαγγελία έχει άλλη γνώμη». Ο Σκόουλς είχε ξανανοιξει το κινητό του και τσέκαρε τα μηνύματα.

«Κάνα δυο κλήσεις;»

Ο Σκόουλς κοίταξε τον Φοξ και χαμογέλασε. «Πού το κατάλαβες;»

Η Πιτκέθλι φάνηκε να αναρωτιέται το ίδιο. «Μπορώ να σας μιλήσω στο γραφείο μου, επιθεωρητή Φοξ;»

«Πάνω που θα σας το πρότεινα» απάντησε ο Φοξ.

Ένα λεπτό αργότερα ο Κέι και ο Νέισμιθ έμειναν οι δυο τους στην αίθουσα ανάκρισης.

«Να τα μαζέψω όλα;» ρώτησε ο Νέισμιθ, ακουμπώντας το χέρι του στο τρίποδο.

«Καλύτερα ναι. Μπορεί ο Σκόουλς και οι δικοί του να μπουκνουν εδώ μέσα και να τα κάνουν κώλο...»

«Καθίστε» είπε η Πιτκέθλι. Η ίδια είχε καθίσει στο γραφείο της. Ο Φοξ έμεινε όρθιος. Το γραφείο της δεν είχε πράγματα και έκανε γωνία με ένα άλλο στα δεξιά του. Σε αυτό το άλλο γραφείο υπήρχε ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής και μια φορτωμένη χαρτοθήκη. Από το παράθυρο φαινόταν το πάρκινγκ. Στο περβάζι δεν υπήρχαν μπιχλιμπίδια· ούτε οικογενειακές φωτογραφίες. Οι τοίχοι ήταν γυμνοί, με εξαίρεση μια πινακίδα «Απαγορεύεται το Κάπνισμα» και ένα ημερολόγιο.

«Είστε καιρό εδώ;» ρώτησε ο Φοξ.

«Μερικούς μήνες».

«Και πριν;»

Καταλάβαινε ότι την ενοχλούσε· παραδόξως, αυτός έκανε τελικά τις ερωτήσεις. Αλλά έπρεπε να του απαντήσει αν ήθελε να είναι ευγενική.

«Στο Γκλενρόθες».

«Στο αρχηγείο;»

«Δεν θα κερδίζαμε χρόνο αν απλώς κοιτάζατε τον φάκελό μου;»

Ο Φοξ σήκωσε τα χέρια του σε μια απολογητική κίνηση και, όταν εκείνη του έδειξε με το βλέμμα την καρέκλα, αποφάσισε να μην αρνηθεί για δεύτερη φορά.

«Λυπάμαι που δεν ήμουν εδώ το πρωί» άρχισε. «Ήλπιζα να συζητήσουμε οι δυο μας πριν πιάσετε δουλειά». Ακουγόταν σαν λόγος που είχε προετοιμάσει – γιατί αυτό ακριβώς ήταν. Η Πιτκέθλι πιθανόν είχε φίλους στο αρχηγείο στο Γκλενρόθες και είχε ζητήσει συμβουλές για το πώς να αντιμετωπίσει τις Καταγγελίες. Ο Φοξ ήξερε απέξω κι ανακατωτά τι θα του έλεγε. Πολλές φορές κάποιος υψηλόβαθμος τον καλούσε στο γραφείο του και του έλεγε ακριβώς τα ίδια πράγματα.

Έχουμε καλή ομάδα εδώ.

Έχουμε δουλειά να κάνουμε.

Δεν συμφέρει κανέναν να καθυστερούμε τους αστυνομικούς από τα καθήκοντά τους.

Φυσικά, κανείς δεν θέλει να γίνει συγκάλυψη.

Παρ' όλα αυτά...

«Οπότε, αν για οτιδήποτε σας απασχολεί έρθετε σ' εμένα πρώτα...» Η Πιτκέθλι είχε αναφοκοκκινίσει. Ο Φοξ αναρωτήθηκε πόσο θα είχε ενθουσιαστεί όταν πήρε προαγωγή, όταν της έδωσαν ένα Τμήμα να διευθύνει. Και τώρα αυτό.

Της είχαν μιλήσει για το τι να πει, αλλά δεν είχε προλάβει να το προβάρει. Η φωνή της έβγαινε χαμηλόφωνη και άρχισε να καθαρίζει τον λαιμό της, μέχρι που την έπιασε βήχας. Ο Φοξ τη συμπάθησε περισσότερο γι' αυτή την προφανή της αδεξιότητα. Κατάλαβε ότι μπορεί να μην είχε κάνει χάρες σε κανέναν, αλλά οπωσδήποτε την είχαν καλέσει στο Γκλενρόθες.

Ορίστε τι πρέπει να του μεταβιβάσετε, αστυνομική διευθύντρια Πιτκέθλι.

«Να φέρω κάτι να πιείτε;» τη ρώτησε. «Ένα νερό;» Αλλά εκείνη αρνήθηκε με ένα νεύμα. Ο Φοξ έσκυψε λίγο μπροστά. «Αν έχει καμία σημασία» είπε «θα προσπαθήσουμε να είμαστε διακριτικοί. Και σβέλτοι. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα τα κάνουμε όπως όπως, υπόσχομαι ότι θα είμαστε σχολαστικοί. Αλλά δεν μπορούμε να σας δίνουμε πληροφορίες. Η αναφορά μας θα πάει κατευθείαν στον αρχηγό σας. Αυτός θ' αποφασίσει τι θα την κάνει».

Η Πιτκέθλι είχε καταφέρει να συνέλθει. Κουνούσε το κεφάλι της συμφωνώντας, με το βλέμμα καρφωμένο στο δικό του.

«Δεν θέλουμε να δημιουργούμε προβλήματα» συνέχισε. Κι αυτός ήταν ένας λόγος που ο Φοξ είχε «εκφωνήσει» σε γραφεία σαν κι αυτό. «Θέλουμε μόνο την αλήθεια. Θέλουμε να ξέρουμε ότι ακολουθήθηκαν οι διαδικασίες και ότι κανείς δεν θεωρεί τον εαυτό του υπεράνω του νόμου. Αν μπορείτε να μας βοηθήσετε να κάνουμε τους αστυνομικούς σας να το καταλάβουν αυτό, θα ήταν ιδανικά. Αν υπάρχει κάποια αίθουσα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε σαν βάση, θα ήταν ακόμα καλύτερα. Θα πρέπει να κλειδώνει και θα χρειαστώ όλα τα κλειδιά. Ελπίζω να σας αδειάσουμε τη γωνιά σε μία εβδομάδα από τώρα».

Αποφάσισε να μην πει «μία ή δύο».

«Μία εβδομάδα από τώρα» επανέλαβε εκείνη. Ο Φοξ δεν μπορούσε να αποφασίσει αν στο μυαλό της αυτό ισοδυναμούσε με καλά ή κακά νέα.

«Το πρωί μού είπαν ότι ο αρχιφύλακας Χαλντέιν λείπει με αναρρωτική άδεια...»

«Γρίπη» επιβεβαίωσε εκείνη.

«Και γρίπη και παράλυση και πανούκλα να έχει, τον χρειαζόμαστε για ανάκριση».

«Θα φροντίσω να ενημερωθεί».

«Επίσης καλό θα ήταν να είχαμε και μερικές πληροφορίες για την περιοχή – πού να φάμε ένα αξιοπρεπές δείπνο ή ένα σάντουιτς. Αλλά όχι κάπου που να πηγαίνουν οι αστυνομικοί σας».

«Θα το σκεφτώ». Σηκώθηκε, πράγμα που σήμαινε ότι η συνάντηση είχε τελειώσει. Ο Φοξ έμεινε στη θέση του.

«Είχατε ποτέ καμιά υποψία για τον αστυφύλακα Κάρτερ;»

Της πήρε μια στιγμή να αποφασίσει αν θα απαντήσει. Στο τέλος, κούνησε το κεφάλι της.

«Καμιά από τις γυναίκες που δούλευαν εδώ;...» την πίεσε.

«Τι πράγμα;»

«Κουτσομπολιά στις τουαλέτες... προειδοποιήσεις ότι απλώνει πολύ τα χέρια του...»

«Τίποτα» είπε.

«Ποτέ δεν είχατε αμφιβολίες;»

«Καμιά» είπε αποφασιστικά. Πλησίασε την πόρτα και την κράτησε ανοιχτή για να περάσει. Ο Φοξ έκανε με το πάσο του της χαμογέλασε ανεπαίσθητα περνώντας μπροστά της. Ο Κέι και ο Νέισμιθ τον περίμεναν στο βάθος του διαδρόμου.

«Λοιπόν;» ρώτησε ο Κέι.

«Όπως τα περίμενα πάνω κάτω».

«Ο Μάικλσον μπορεί να είναι εδώ τριγύρω, θα συνεχίσουμε μ' αυτόν;»

Ο Φοξ κούνησε το κεφάλι του. «Πάμε στην πόλη να φάμε και να κάνουμε καμιά βόλτα με το αυτοκίνητο».

«Για να πάρουμε μια ιδέα;» ρώτησε ο Κέι.

«Για να πάρουμε μια ιδέα» συμφώνησε ο Φοξ.

Ο Μάλκολμ Φοξ και η ομάδα του από τις Καταγγελίες, τις εσωτερικές υποθέσεις της σκοτσέζικης αστυνομίας, επιστρέφουν. Η νέα τους αποστολή είναι να μεταβούν στο Φάιφ για να ερευνήσουν αν οι εκεί συνάδελφοί τους κάλυπταν τον διεφθαρμένο αστυνομικό Πολ Κάρτερ, ο οποίος έχει κριθεί ένοχος για ανάρμοστη συμπεριφορά. Βασικός κατήγορος και διώκτης του Κάρτερ είναι ο θείος του, πρώην αστυνομικός. Η φαινομενικά απλή υπόθεση θα περιπλεχθεί από τις υπόνοιες συνωμοσίας και συγκάλυψης που τη συνοδεύουν καθώς και από έναν βίαιο φόνο. Η έρευνα θα οδηγήσει τον Φοξ πίσω στον χρόνο, στο 1985, όταν η Μ. Βρετανία συγκλονιζόταν από βίαιες πολιτικές αναταράξεις. Τρομοκράτες, φανατικοί εθνικιστές, υπέρμαχοι της ανεξαρτητοποίησης της Σκωτίας από τη Μ. Βρετανία γίνονταν εκείνο τον καιρό όλο και πιο αδίστακτοι: έστελναν δηλητηριασμένες επιστολές σε κυβερνητικά γραφεία, σχεδίαζαν απαγωγές και φόνους και κατάφεραν να προηγούνται των κατασκόπων-διωκτών που η κυβέρνηση είχε εξαπολύσει εναντίον τους. Καθήκον του Φοξ είναι να εξακριβώσει την αλήθεια, ενώ ο αριθμός των νεκρών αυξάνεται και ο χρόνος πιέζει...

[Έντονο, καθηλωτικό και εξόχως απολαυστικό, έχει πολλά να πει για τα όρια της μνήμης και τους κινδύνους του ιστορικού ιδεαλισμού. **]** GUARDIAN

[Ανυπέρβλητη η ικανότητα του Ράνκιν να στήνει πλοκή με ρυθμό και να συνθέτει χαρακτήρες, ενώ στο βάθος της καταιγιστικής δράσης υποβόσκει το κοινωνικό σχόλιο. **]** BIG ISSUE

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ ΜΑΛΚΟΛΜ ΦΟΞ

ISBN 978-960-501-677-7

9 789605 016777

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 5677